

УДК 811.161.2'243'373.611

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ УКРАЇНСЬКОГО СЛОВОТВОРУ

Зоряна Мацюк

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра українського прикладного мовознавства,
вул. Університетська, 1/233, 79001 Львів, Україна
тел.: (032) 239 43 55*

Розглянуто семантико-словотвірні особливості назв частин доби та похідних від них слів з увагою на специфіку вивчення лексичної теми „Доба” в курсі української мови як іноземної.

Ключові слова: лексична тема, назви частин доби, семантико-словотвірні особливості, українська мова як іноземна.

У системі навчання української мови як іноземної словотвір займає особливе місце. Це пов'язано зі специфікою похідного слова як основної одиниці словотвірного рівня мови та словотворчими ресурсами мови (словами, словоформами, морфемами). Для лінгводидактики як галузі прикладного мовознавства словотвір – це насамперед можливість семантизації похідного слова з увагою на значення компонентів словотвірної структури, а також шлях збагачення словникового запасу іноземного слухача та увиразнення морфологічної природи нових лексем.

Комунікативний підхід до вивчення мови як іноземної передбачає тематико-ситуативний принцип організації навчального матеріалу, тобто його відбір підпорядкований змісту лексичної теми. Мінімізація лексичного матеріалу відбувається в межах чітко визначених тем і ситуацій і передбачає використання передусім слів, що є назвами основних понять та реалій. Однак наповнення лексичних тем, призначених для вивчення в чужомовній аудиторії носіями інших культур, словами відповідної семантики – це не лише процес омовлення світу речей, тобто вербалізація навколишньої дійсності засобами чужої мови, але й усвідомлення зв'язку між цими словами, розуміння особливостей семантичних відношень та словотвірних зв'язків між ними. Виступаючи на IX Міжнародній конференції Комісії зі слов'янського словотворення при Міжнародному комітеті славістів „Функціональні аспекти словотвору” (Мінськ, 2006), відомий сучасний дериватолог З.А. Харитончик вказала на важливу роль словотвору в організації всієї лексичної системи мови. На думку мовознавця М.І. Голянич, система уявлень, понять і категорій, впроваджуваних у процесі аналітико-синтетичної діяльності людини, у концентрованому вигляді здатна постати через словотвірний рівень мови [2].

Мета статті – показати роль словотворчих ресурсів української мови у вирішенні прикладних проблем, які постають у процесі вивчення іноземцями лексичної теми „Доба”.

Лексична тема „Доба” об'єднує лексему *доба* та слова на позначення основних частин доби: *день, ніч*, а також проміжних добових відтинків – *ранок, полудень (південь), вечір, північ* та ін.

Лексема *доба* є видовою назвою, яка виражає загальне часове значення: „1. Період часу, протягом якого Земля робить один оберт навколо своєї осі; день і ніч. // Позасистемна одиниця виміру часу, яка дорівнює 24 годинам (86400 с); тривалість дня і ночі...” [1: 229]. Первинне етимологічне значення „час” споріднює українську назву зі співзвучними найменуваннями багатьох різних мов, пор.: „р. [дбба] „час; вік”, п. *doba* „час; період; епоха; 24 години”, ч. слц. нл. *doba* „час; період”, болг. *дба* „час”, м. *доба* „тс.; вік (людини)”, схв. *дба* „час; період; епоха; вік” [4: 96–97]. З іншого боку, відомо, що в деяких мовах, наприклад, англійській, однослівної назви-відповідника до українського найменування *доба* не існує. Знання цих мовних фактів допоможе викладачеві української мови по-різному організувати навчання в іншомовній аудиторії.

Лексема *день* „1. Частина доби від сходу до заходу сонця, від ранку до вечора. 2. Час, який дорівнює 24 годинам; доба. 3. Календарна дата, присвячена якій-небудь події; свято. 4. *тільки мн.* Час, період у житті людини, народу. // *чії.* Життя” [1: 214] по-різному співвіднесена з денотатом. У першому значенні слово *день* використовують для називання світлої частини доби. Перенесення назви *день* за суміжністю на весь добовий проміжок, очевидно, пов’язане з уявленням про продуктивну частину доби, різноманітними подіями, що відбуваються в житті людини в цей час. Підтвердженням цього може бути вживання слова *день* у складі стійкого словосполучення *робочий день* ‘певна частина часу в межах доби, встановлена для роботи на підприємстві, в установі’, а також у назві одиниці виміру праці *людино-день*. Їх використовують для називання часу праці незалежно від світлої чи темної частини доби. Перше значення іменника *день* зберігає зв’язок з первинною семою ‘ясний, блискучий’, пор.: „псл. дъль „день”; – походить з іє. *di-n „ясний, блискучий”, що є суфіксальним поширенням слабого ступеня кореня *dei-„ясніти, блищати” [4: 33–34].

Словотвірний синонім *днина* „1. Частина доби від сходу до заходу сонця; день. 2. Відтинок часу у двадцять чотири години; доба. 3. Календарна дата, число місяця, чомусь присвячене, з чим-небудь зв’язане. 4. Який-небудь відтинок часу, період ” [1: 228] практично дублює усі значення твірного слова *день*, однак відзначається меншою частотою вживання і може бути запропонований для вивчення в чужомовній аудиторії як варіант основної назви, пор.: *Уставайте, українці, бо вже біла днина* (Із нар. пісні); *Днина за дниною, як вода, збігає* (І. Франко). Семантику суфікса *-ин-а*, яким утворено похідне слово *дн-ин(а)* від іменника *день*, можна прокоментувати як відображення модифікаційних словотвірних процесів, результатом яких є творення відіменникових дериватів із значенням „поняття більш абстрактного характеру” [10: 83].

Розширення семантики слова *день* не позначається на семантиці похідних іменників *полудень*, *південь*, *полудне* (*полудне*), які переймають перше значення, пор.:

<i>Полудень</i>	<i>Пі'вдень</i> ¹	<i>Полудне, полудне</i>
1. Час найвищого стояння сонця над горизонтом, який відповідає дванадцятій годині дня; середина дня [1: 852]	Те саме, що полудень 1 [1: 761]	<i>діал.</i> Полудень [1: 852].

Для семантизації похідних слів необхідне знання значення префіксів *полу-* та *пів-* ‘середина’ або ‘половина’. Синонімія префіксальних морфем *полу-* та *пів-*

допомагає у сприйнятті словотвірних синонімів, які виражають те саме поняття. Коментарі викладача можуть стосуватися особливостей функціонування дериватів, а також специфіки вживання префіксів *полу-* та *пів-*. Для іноземного слухача префікс *пів-* більш звичний, оскільки виступає елементом словотвірної структури багатьох слів української мови, напр.: *півзахист, півкруг, півострів, півповерх, півтон, півсвіт, півсон, півфінал* та ін. Наявна у структурі форма називного відмінка твірних іменників відрізняє їх від похідних на зразок *півдня, півгодини, півроку, півділа* тощо, утворених приєднанням префікса *пів-* до форми родового відмінка іменника, які виражають словотвірне значення 'половина того, що названо твірним словом'. Семантика префікса *полу-* є близькою до співзвучної морфемі *напів-*, пор.: *напіввідвал, напівморок, напівпустеля*, а також префікса *при-*, пор.: *присмерк*. Префікс *полу-* функціонує в обмеженій кількості похідних української мови, наприклад, *полубіч (полубічок), полуботки, полумисок, полукінок, полупанок, полустанок* із значенням 'середина' або 'неповний вияв', яке споріднює його із префіксом *пів-*, що виконує роль самостійної морфемі, приєднуючись до початкової форми іменника. Деякі із них, наприклад, *полуторка, полустанок*, могли поширитися під впливом російської мови, в якій префікс *полу-* функціонує активніше. Цікаво, що відповідником до українського слова *полудень* є російське *полдень*, яке формально близьке до похідного *південь*¹. Префікс *полу-* частіше є у складі конфікса *полу- ~ -ок (-к-)*, пор.: *полу'ботки, полу'драбок, полу'дранка, полу'мацьок, полу'мисок, полу'кінок, полу'панок, полуста'нок, полу'торка*, а рідше як самостійна морфема, напр.: *полуба'к, полува'л, полудень, полуні'ч*. Деякі похідні функціонують як словотвірні синоніми, напр.: *полубіч = полубічок, полу'скирт = полу'скирток*. Специфічно українські лексеми могли слугувати твірною базою для власних назв – прізвищ, напр.: *Полубічко, Полуб'ю'к, Полуде'нний, Полу'йко, Полумацька'нич, Полупа'н, Полуси'ток, Полутранка* [9: 844]. Антропоніми з частиною *пів-* поширені менше, пор.: *Півлюд, Півсе'ток, Півхло'пок* [9: 821].

Викликає зацікавлення переміщення наголосу в іменнику *полудень* на перший склад порівняно з іншими словами однотипної структури, пор.: *полуб'ак, полува'л, полуні'ч* або *полубіч, полу'скирт*. Варто зауважити, що в народному розмовному мовленні, зокрема в гуцульських говірках, лексема *полудень* не вживається. Для називання середини дня використовують невідмінюване утворення *полудне (с полудне, піт полудне)* [3: 154]. Можливо, таке переміщення зумовлене впливом російського відповідника *полдень* або словотвірного синоніма *південь*.

Особливість функціонування префікса *полу-* в українській мові увиразнюють деякі оригінальні малі форми, напр.: *Цебер, цебер, чому ти не переполуцебришся на малі полуцебрычата*.

Іменник *обід* лише в одному із своїх значень „3. Середина дня, коли звичайно обідають; обідня пора” [1: 637] може бути назвою частини доби, тобто середини дня. Розвиток цього значення відбувався внаслідок перенесення назви за суміжністю з процесом споживання їжі серед дня, між сніданком і вечерею, чи з їжею, призначеною для споживання вдень. Семантична близькість до найменувань *полудень, південь, полудне (полудне)* може спричинити в іншомовній аудиторії проблему слововживання. Для кращого розуміння різниці між словами як назвами частин доби і часу, пов'язаного із прийманням їжі, іноземному слухачеві можна запропонувати порівняти значення слів *полудень* „5. розм. Приймання їжі опівдні, а також проміжок часу між обідом і вечерею. // Їжа, яку приймають о цій порі” [1: 852] і *полуденок* „розм. Те саме, що **полудень 5**” [1: 852]. До речі, у народному

діалектному мовленні ці лексеми мають різне значення, пор.:

Полуденок
див. **обід 1**
[3: 154]

Обід (убід)
1. Обід, споживання їжі серед дня;
перший сніданок у полі; 2. *звич.*
Поминки; 3. *перев. мн.* Обідня пора,
перша половина дня; ранкова пора: *У*
обіди дес 10 година рано" [3: 135].

Щодо називання середини дня, то послідовно використовують слово *полудне* „*невідм.* Полудень” [3: 154]. Спостерігаючи за значенням слова *обід*, можна зауважити, що воно теж може слугувати назвою частини доби, однак на відміну від літературної мови семантика його розширена, тобто словом *обід* окреслюють різний часовий відтинок – ранкова пора, перша половина дня, обідня пора (середина дня).

Лексему *ніч* „Частина доби від заходу сонця до сходу сонця, з вечора до ранку” [1: 624] як назву темної частини доби іноземний слухач має запам'ятати без коментарів первинного значення та жодних асоціацій, оскільки етимологія її затемнена. Традиційно ніч ділили на три частини: перша тривала від заходу сонця до опівночі; друга – до світу других півнів; третя закінчувалася зі сходом сонця. Перифрази *до перших півнів, до других півнів, до третіх півнів* образно відображають народне уявлення про характерні риси цих проміжків ночі.

За аналогією до іменника *день* утворено похідні *полуні'ч* і *пі'вніч*¹, які є словотвірними синонімами і виражають те саме лексичне значення, пор.:

Полуні'ч
рідко. Те саме, що **пі'вніч**¹
[1: 762]

*Пі'вніч*¹
Час на межі двох діб, який
відповідає 12 годинам ночі // Пізня
ніч [1: 852].

Структурна близькість до похідних *полудень* і *пі'вдень*¹ означає і їхню семантичну спорідненість семою 'середина', тобто у 24-годинному вимірі доби відповідно лексеми *полуні'ч* і *пі'вніч*¹ означають дванадцятю годину ночі, а слова *полудень* і *пі'вдень*¹ дванадцятю годину дня. Розбіжність пов'язана з початком відліку нової доби, яка закінчується о дванадцятій годині ночі, або о 24-й годині. Надалі порядок відліку часу доби починається знову з першої години. Сема 'пізня' у семантиці співвідносних слів теж відсутня, однак у свідомості носіїв української мови *полудень* асоціюється з пізньою частиною дня. Так можна прокоментувати вживання цього слова у контексті: *Якбим го не збудила, то спав би до **полудня*** (Із нар. пісні). До речі, місце наголосу відповідає усталеній в українській мові нормі на другому складі.

Лексеми *ранок* і *вечір* називають відповідно початок світлової і темної частини доби. Вони мають надзвичайно цікаву етимологію та специфічну словотвірну структуру.

Назва *ранок* „1. Частина доби після ночі, початок, перші години дня” [1: 1015] є загальноновживаною, на протигагу синонімічним словам *поранок* „діал. Ранок” [1: 879], *порання* „діал. Рання, ранкова пора” [1: 879], *рань* „розм. Дуже ранній, ранковий час” [1: 1016], *рано*² „розм., рідко. Те саме, що **ранок 1**” [1: 1015], використання яких обмежене певною територією чи розмовним стилем. З історичної

точки зору, первинною, очевидно, є форма *рано*², без коментарів ядерних сем якої важко зрозуміти семантику похідних слів, зокрема найменування *ранок*. Відомо, що загальноприйнятої етимології слова *рано*, від якого міг утворитися іменник *ранок*, не існує. Виводять його із „псл. *radno (> *ordno), що зіставляється з гр. ὄριος „ранок”, ὄριος, ὄριβός „ранній”, дінд. vārdhatē „підіймає, змушує рости”... псл. god- (з *ordti „рости”); заслуговує на увагу припущення про походження з „початкового *gai-, споріднене з лит. gūtas „ранок”” [4: 25]. Отже, можливим є виділення в іменнику *ранок* кореня *ра-*, що дає можливість порівняти його з назвою бога Сонця – *Ра*, іменем якого було названо папірусні човни *Ра I* і *Ра II*, якими славнозвісний мандрівник Геєрдал Тур перетнув 1969–1970 роках Атлантичний океан для підтвердження своєї теорії заселення Полінезії з Америки.

У сучасній українській мові у структурі іменника *ранок* виділяють корінь *ран-* та суфікс *-ок* [8: 370; 12: 186]. З погляду синхронії можливим, на нашу думку, за аналогією до похідного віддієслівного іменника *світа́нок* ← *світа́ти* є виділення морфеми *-нок* як аломорфа складених іменникових суфіксів, наприклад, *тру-нок* [7: 79–80]. Щоправда, таке трактування словотворчої структури іменника *світа-нок* суперечить традиційному його членуванню, пор.: *ран/ок*, *світ/а/н/ок* [8; 12:]. Виокремлення словотворчої морфеми *-нок* на фоні словотвірних синонімів *світа́-ни(я)*, *світа́-нь* ← *світа́ти* вважаємо методично виправданим і теоретично можливим.

Проміжне місце між словами *ніч* і *ранок* на шкалі назв частин доби займають іменники *світа́нок*, *світа́ння*, *світа́нь*, напр.:

Світа́нок

1. Пора доби перед сходом сонця, коли починає розвиднятися; початок ранку [1: 1108]

Світа́ння

1. Дія за знач. **світати**.
2. Те саме, що **світа́нок** [1: 1108]

Світа́нь

поет. Те саме, що **світа́нок 1** [1: 1108].

На початковому етапі навчання з-поміж назв *світа́ння*, *світа́нь*, *світа́нок* перевагу слід віддавати, звичайно, слову *світа́нок*.

Порівнюючи етимологічне значення назв *ранок* і *світ* „псл. svěť < *svoit-; – лит. švūtėti „світити, блищати, сяяти”, ... дінд. švėtáh „світлий, білий”, švitráh „білий” [4: 197], іноземний слухач зможе побачити різницю в їхньому лексичному значенні та потребу деталізувати початок світлової частини доби: підіймається сонце, починається день тим, що стає світло. У такому зв'язку зміст фразеологізму *білий світ* „нар.-поет. 1. Ранок, світанок” [11: 782] є умотивованим, а компонентний склад зрозумілим.

Проникаючи в семантику та структуру назв першої половини світлої частини доби *світа́нок* (*світа́ння*, *світа́нь*), *білий світ*, *ра́нок* (*пора́нок*, *пора́ння*), *пóлудень* (*пі'вдень*), іноземний слухач глибше усвідомлює потребу їхнього існування у мові, він здатен точно вживати їх у своєму мовленні відповідно до потреб спілкування та розуміти образність авторського мовлення, напр.: *Світали ночі, вечорили дні* (Л. Костенко).

Для позначення кінця світлової частини доби вживають лексему *вечір* „1. Частина доби від кінця дня до початку ночі” [1: 85]. Утворений за схемою іменника *дни'на*, словотвірний синонім *вечори'на* „діал. 1. Вечір (у 1 знач.)” [1: 85] для іноземного слухача може виявитися малозрозумілим з огляду на обмеженість вживання в повсякденному мовленні. У поетичних текстах, однак, це слово

трапляється, тому його треба вводити до лексичного навчального мінімуму, напр.: *Ходив би я до дівчини та й щовечорини* (Із нар. пісні).

Щодо етимології іменника *вечір*, то всі індоєвропейські форми зводять до двох основ: „балтосл. *čekego і гр.-лат.-кельт. *cespero... *čekego можна розуміти як „внизу (за обрієм) тремтячий промінь”; останнім часом слов'янські і балтійські форми зіставляють з „лит. úkti „хмаритися”, úkanas „хмарний”, ùnksna „тінь” [4: 361]. Отже, на рівні етимологічного значення можна пояснити семантику непохідного слова *вечір* як „частина доби, коли починає темніти”. Краще відбиває сему 'темніти' етимон *тінь*, який більшість дослідників виводить із „*tēmnъ „темне місце”, пов'язуючи з *tьma „тьма, пітьма”, *tьmьль „темний” [4: 580]. Зіставляти слова *вечір* і *тінь* в аудиторії іноземців, очевидно, не варто, але для викладача знання і розуміння їхньої спорідненості допоможе мотивувати співвіднесеність назви *вечір* з часом доби, коли заходить сонце і починає темніти.

У зв'язку з цими лексемами можна розглянути слова *смерк* і *смеркання*, які також служать назвами частини доби, яка триває від заходу сонця і до настання темноти, пор.:

Смеркання

1. Дія за знач. **смеркати**.
2. Напівтемрява, яка настає після заходу сонця; сутінки.
// Час між заходом сонця і настанням темноти. 3. ...
4. ... [1: 1153]

Смерк

Те саме, що **смеркання 1, 2**
[1: 1153]

Формально вони пов'язані зі словом *меркнути*, творення якого відбулося внаслідок чергування голосних із праслов'янського *morǫkъ „морок; хмара”, споріднене з литовським mėrkti „жмурити, закривати (очі)” [4: 443]. Ядерна сема 'закривати', захована в корені *мерк-*, творить семантичне поле, в якому перебувають слова *вечір*, *світанок*, *смеркання*, *смерк* та похідні від них інші назви частин доби. Вживання префікса *с-* тут орфографічними нормами обґрунтувати неможливо, тому іноземному слухачеві треба написання слів *смеркати*, *смеркання*, *смерк*, *смерком* і подібних до них запам'ятати, а викладач має застерегти від нерозуміння використання префікса *з-* у цих словах, які зафіксовані деякими українськими лексикографічними працями попередніх років, пор.: *змеркати́ся*, *змерк* (*змирк*, *змерх*), *змерко́м*, *назмерку́* [6].

Значення похідних від іменника *вечір* словотвірних синонімів *надвечі'р'я* „Час перед вечором; початок вечора” [1: 557] та *надвечі'рок* „розм. Те саме, що **надвечі'р'я**” [1: 557], а також *підвечі'р'я* „Пора доби перед вечором” [1: 765], *підвечі'р* „Те саме, що **підвечі'р'я**” [1: 765] і *передвечі'р'я* „Передвечірній час” [1: 723] можна прокоментувати, покликаючись на семантику твірного слова *вечір* та синонімічних префіксів *над-*, *під-*, *перед-*, які у поєднанні з суфіксами нульовим та *-й-* утворюють слова для називання порівняно нетривалого проміжку доби, яка передує вечорові. На відміну від цих префіксально-суфіксальних іменників значення лексеми *повечі'р'я* „рідко. Те саме, що **вечір 1**” [1: 807] не варто пов'язувати із семантикою префікса *по-*. У структурі похідного слова *повечі'р'я*, яке є дублетом основної лексеми *вечір*, словотворчий префікс десемантизується.

Щоправда, в українському мовленні для окреслення цього часового

відтинку частіше використовують прислівники відповідної семантики, пор.: *надвечір* „У вечірній час; перед вечером” [1: 557] або *підвечір* „У підвечір'я” [1: 765]. Для вираження обставинних значень активно вживають прислівники, утворені від назв інших частин доби, пор.: *рано*¹, *зранку*, *вранці*, *спозаранку*, *вдосвіта*; *опівдні*, *задня*, *пополудні*; (в) *увечері*, *смерком*; (у) *вночі*, *опівночі* (*опівніч*), *ополуночі*, *запівніч*, *впівніч*, або прислівникові сполучення, пор.: *під (на) ранок*, *на світанку*, *під (на) обід*, *під (на) вечір*, *на смерканні*, *на (в) ніч* тощо.

Похідні слова інших частин мови, зокрема дієслова *днювати*, *ночувати*, *обідати*, *полуднувати*, *вечеряти* тощо, утворені від назв частини доби, можуть також стати об'єктом вивчення в чужомовній аудиторії у зв'язку з темою „Доба”.

Для вирішення прикладних завдань навчання у межах теми „Доба”, без сумніву, важливим є також знання особливостей семантико-експресивного діапазону назв частин доби, їхнього лінгвокультурологічного наповнення. Назви частин доби мають глибинні етнокультурні нашарування, які тісно переплітаються з позначуваною ними реалією. Наприклад, за спостереженнями В. Жайворонка [5], людина здавна цінувала, навіть обожнювала *день*, тому й називала його *добрим днем* (звідси й формули вітання *Добрий день! Добридень!*), а настання ночі сприймала з тривогою, як і сам захід сонця, напр.: *Поки півні не співали умийся водою...* (Т. Шевченко).

Символічно-образне наповнення назв частин доби увиразнюють українські паремії та авторські тексти, напр.: *Якби не було ночі, то не знати б, що таке день; Найтемніша ніч перед світанком* (Нар. присл.) *Як піде горе зрання, то аж до смеркання* (Нар. присл.); *Затишає річ. Вечір. Ніч* (П. Тичина); *І день іде, і ніч іде, і, голову узявши в руки, дивуєшся, чому не йде апостол правди і науки* (Т. Шевченко); *Біле личко червоніє не довго, дівчата! До полудня, та й зав'яне, брови полиняють...* (Т. Шевченко); *Розвалилася руйна, Покотилася лавина, І де в світі тая сила, щоб в бігу її спинила, щоб згасила, мов огонь, розвидняючийся день* (І. Франко).

Проникнення у словотвірну структуру похідного слова та семантику словотворчих морфем робить процес навчання української мови як іноземної свідомим і сприяє глибокому розумінню взаємозв'язку мовних одиниць та явищ.

-
1. *Голянич М.І.* Внутрішня форма слова і художній текст. – Івано-Франківськ: Плай, 1997. – 305 с.
 2. *Гуцульські говірки: Короткий словник / Відп. ред. Я. Закревська.* – Львів, 1997. – 232 с.
 3. *Етимологічний словник української мови: В 7 т.* – К.: Наук. думка, 1982–2006. – Т. 1–5.
 4. *Жайворонка В.В.* Знаки української етнокulturи: Словник-довідник. – К.: Довіра, 2006. – 703 с.
 5. *Желехівський Є., Недільський С.* Малорусько-німецький словар: У 2 т. – Львів, 1886. – Т. 1–2.
 6. *Карпіловська Є.А.* Суфіксальна підсистема сучасної української літературної мови: Будова та реалізація. – К., 1999. – 260 с.
 7. *Полюга Л.М.* Словник українських морфем. –3-те вид., допов. і випр. – К.: Довіра, 2009. – 554 с.
 8. *Редько Ю.* Словник сучасних українських прізвищ: У 2 т. – Львів, 2007. – Т. 2.

9. Словотвір сучасної української літературної мови. – К.: Наук. думка, 1979. – 350 с.
10. Фразеологічний словник української мови: В 2 кн. / Уклад.: В.М. Білоноженко та ін. – К.: Наук. думка, 1993. – Кн. 2.
11. Яценко І.Т. Морфемний аналіз: Словник-довідник: У 2 т. / За ред. Н.Ф. Клименко. – К.: Вища школа, 1980–1981. – Т. 2.

APPLIED ASPECTS OF THE UKRAINIAN WORD-FORMATION

Zoriana Matsiuk

*Ivan Franko National University of Lviv,
Department of Applied Linguistic,
1/233, Universitets'ka St., 79001 Lviv, Ukraine,
phone: (032) 296 43 55*

Semantic and word-formative peculiarities of the names of daytime and nighttime periods and of the derivative words are considered, paying attention to the specificity of studying the lexical topic „The Day” in the course of Ukrainian language as a foreign one.

Key words: thematic group, names of the parts of the day (as a 24-hour period), semantic and word-formative peculiarities, Ukrainian language as foreign.

ПРИКЛАДНЫЕ АСПЕКТЫ УКРАИНСКОГО СЛОВООБРАЗОВАНИЯ

Зоряна Мацюк

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
кафедра украинского прикладного языкознания,
ул. Университетская, 1/233, 79001 Львов, Украина
тел.: (032) 239 43 55*

Рассмотрены семантико-словообразовательные особенности названий частей суток и производных от них слов с учетом специфики изучения лексической темы „Сутки” в курсе украинского языка как иностранного.

Ключевые слова: лексическая тема, названия частей суток, семантико-словообразовательные особенности, украинский язык как иностранный.

Стаття надійшла до редколегії 10.03.2010

Прийнято до друку 12.04.2010